

Toruń, dnia 16.07.2012 r.

Burmistrz Miasta Chełmna
ul. Dworcowa 1
86-200 Chełmno

W związku z pismem Burmistrza Miasta Chełmna z dnia 27.06.2012 r., znak: TI.7011.3.2012.KG, dotyczącym wytycznych konserwatorskich do rewaloryzacji parku miejskiego w Chełmnie „Stare Planty”, Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków informuje, że:

1. Opis obiektu

Stare Planty, zwane dawniej Starą Promenadą są jednym z najstarszych chełmińskich założeń parkowych. Znajdują się na północnym stoku wysoczyzny, na której znajduje się Stare Miasto. Obszar jest ograniczony ulicami: Rybacką (wraz ze schodami na jej przedłużeniu prowadzącymi do ul. Okrężnej na osiedlu Rybaki) murami obronnymi i pierzeją kamienic przy ul. Stare Planty, od zachodu ograniczona ul. Wodną i Kamionką, a od północy zabudowaniami ul. Ogrodowej i Okrężnej w dzielnicy Rybaki.

Chełmińskie Planty powstały w 1825 roku, zajmują obszar pomiędzy wyżej wymienionymi ulicami, o łącznej powierzchni 3,64 ha (obszar w projekcie 1,5ha). Znajdują się na trzech tarasach wzgórz, z widokiem na okolice. Inicjatorem założenia był burmistrz miasta Halmhuber. W 1880 r. rozebrano mur obronny biegnący od ulicy Rybackiej do Rynkowej, co było związane z rozrostem miasta, na jego miejscu powstały zabudowania mieszkalne wraz z drogą dojazdową – najwyższy taras Starych Plant.

23 października 1923 r. zebrała się komisja miejska, która orzekła o konieczności wycięcia 71 drzew i wprowadzeniu nowych nasadzeń drzew w odległości 8 – 10 m. Prace rozpoczęto wiosną 1924 roku, (za burmistrza St. Zawadzkiego): usypano nowe skarpy, zrobiono nowy deptak, założono trawniki, wysadzono klomb kwiatami, wprowadzono nowe nasadzenia drzew, ustawiono nowe ławki na betonowych podstawach i postawiono niskie, żelazne ogrodzenie. Główną oś kompozycji stanowi aleja o długości 274 m, z wkomponowanym okrągłym klombem, przy którym został zlokalizowany główny punkt widokowy na Dolinę Wisły (klomb obsadzony był między innymi pelargoniami, begoniami, żeniszek i szarota, a środek zdobił banan, w 1927 r. na klombie wysadzonych było 1141 roślin). Drzewostan parku stanowią klony, kasztanowce, jesiony, wiązy, robinie akacjowe

Na przełomie XIX/XX wieku została wymurowana czworoboczna kapliczka, w której w każdym z boków umieszczono figury świętych (prawdopodobnie wcześniejsze, z XVIII w.). Metalowe, kute ogrodzenie okalające kapliczkę, zostało wykonane w znanym chełmińskim zakładzie rodziny Eblowskich. Na fotografii z początku XX wieku przy dawnej Bramie Wodnej widoczne jest rosłe drzewo, najprawdopodobniej lipa oraz zlokalizowana przy nim żeliwna pompa wodna.

Oprócz głównej osi widokowej można wyznaczyć oś widokową w kierunku Doliny Wisły, z punktu przy kapliczce, a także dwie osie widokowe w kierunku Starego Miasta, przy wyjściach ze Starych Plant na ul. Rynkową i Rybacką i ul. Wodną.

2. Stan obecny

W przedłożonym wniosku granice Starych Plantów ograniczają się do działki ewidencyjnej nr 177. Tym samym obszar założenia został pomniejszony o część północną wraz z ciągiem pieszym – Bramitą (granica wytyczona jest po przebiegu odkrytego kamiennego ścieku burzowego) oraz o działkę ewidencyjną nr 181 obejmującą schody w kierunku ul. Okrężnej i kapliczkę przy nich położoną. Postuluje się objęcie rewitalizacją pozostałych, wymienionych powyżej obszarów, stanowiących integralną całość założenia Starych Plantów. Obszar wyznaczony w niniejszym wniosku, nie może w żaden sposób zostać ogrodzony, ponieważ zaburzy to układ parku krajobrazowego. Nieodłączną częścią parku jest mała architektura, w tym historyczna kapliczka z figurką Jezusa Chrystusa, zlokalizowana przy punkcie widokowym (przy schodach prowadzących od ul. Rybackiej do ul. Okrężnej).

Park jest przykładem założenia krajobrazowego. Ogólny układ Starych Plant wraz z drogami i zejściami wyznaczonymi na jego terenie zachował się do dziś. Jego trwałość wynika ze specyficznego, tarasowego ukształtowania terenu. Bardzo istotne znaczenie ma również powierzchnia biologicznie czynna, która pełni funkcję stabilizującą zbocza stoku. Oryginalny drzewostan składa się na założen alejowych wzdłuż ciągów pieszych i pieszo – jezdnych oraz masywów starodrzewia zlokalizowane na stokach. Na skutek wieloletniego zaniedbania na stokach pojawiły się masywy samosiewów, które wraz z nieprzycinanym starodrzewiem przesłoniły główną oś widokową, z punktu przy klombie (oś widokowa przysłonięta jest masywem młodego drzewostanu. Obszar posiada niewielką ilość małej architektury, na którą składają się proste ławki na betonowych podstawach z drewnianymi, ażurowymi siedzeniami. W zachodniej części znajduje się zdewastowane boisko do gry w koszykówkę.

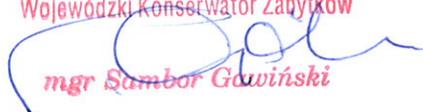
3. Wytyczne konserwatorskie

- Zachowanie tarasowego ukształtowania terenu;
- Wprowadzenie sieci infrastruktury technicznej wyłącznie podziemnej;
- Nakazuje się zachowanie kamiennych rynsztoków wzdłuż Bramity oraz w ciągu ul. Stare Planty;
- Postuluje się zastosowanie rynsztoków kamiennych wzdłuż deptaku i ciągów pieszo – jezdnych ul. Stare Planty jako elementu kanalizacji deszczowej;
- Nakazuje się zachowanie układu ciągów pieszo – jezdnych oraz głównego deptaku wraz z okrągłym gazonem/klombem;
- Nakazuje się zachowanie układu dwóch jezdni, na dwóch tarasach w ciągu ul. Stare Planty;
- Pokrycie ciągów pieszo – jezdnych w ciągu ul. Stare Planty należy wykonać przywracając historyczną nawierzchnię ulic (zgodnie z zapisem MPZP), czyli kamień. Nawierzchni ciągu głównego z klombem preferowana gruntowa;
- Postuluje się wyeksponowanie i oznaczenie w nawierzchni ulicy, lokalizacji rozebranej części muru miejskiego pomiędzy ulicami Rynkową, a Rybacką.
- Barierki przy schodach należy wykonać w jednolitym stylu/kolorze/materiale/gabarytach i w jednolitej kolorystyce;
- Mała architektura nawiązująca do okresu powstania parku na zasadach odtworzenia, a w przypadku braku materiałów historycznych, dopuszcza się prostą funkcjonalną współczesną małą architekturę z materiałów szlachetnych;
- Proponowana lokalizacja placu zabaw pomiędzy głównym gazonem a schodami prowadzącymi do ul. Rynkowej, symetrycznie do boiska – placu gier. Nawierzchnia

palcu w kolorystyce naturalnej, natomiast ogrodzenie placu ażurowe, jednolite stylowo, materiałowo i kolorystycznie z barierkami,

- Możliwość lokalizacji siłowni na powietrzu na łagodnym stoku od strony ul. Wodnej/Kamionki pomiędzy deptakiem a Bramitą, w pobliżu planowanej kamery monitoringu;
- Dostosowanie parku dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
- Postuluje się umocnienie stoków tarasów za pomocą zadarnienia trawą oraz drzewami i krzewami liściastymi, rodzimymi, zakaz stosowania prefabrykatów betonowych;
- Możliwość wprowadzenia mebli miejskich np. kamiennego stolika do szachów;
- Przywrócenie dawnego punktu widokowego przy kapliczce oraz przy owalnym gazonie– konieczność wycięcia samosiewów;
- Należy ponownie rozważyć budowę obiektu sportowego. Boisko poprzez związane z jego funkcjonowaniem wysokim ogrodzeniem znacząco przekształci kompozycje założenia zieleni. W pobliżu znajdują się już obiekty sportowe i lokalizacja dodatkowych wydają się nieuzasadniona;

„Stare Planty” wpisane są do rejestru zabytków w ramach wpisu do rejestru Starego Miasta Chełmna, stąd wszelkie prace związane z zagospodarowaniem terenu, prace budowlane remontowe, mała architektura, gospodarka zielenią oraz nowe nasadzenia wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w formie decyzji administracyjnej. Przed przystąpieniem do prac projektowych należy sporządzić koncepcję projektową opartą o inwentaryzację terenową oraz inwentaryzację drzewostanu, dendrochronologię, analizę historycznej kompozycji, analizę krajobrazową, w oparciu o dostępne historyczne materiały kartograficzne, ikonograficzne oraz dostępną literaturę. Koncepcja powinna być sporządzona przez uprawnioną osobę, doświadczoną w przy sporządzaniu tego typu dokumentacji projektowych. Po uzgodnieniu koncepcji projektowej z wojewódzkim konserwatorem zabytków należy przystąpić do sporządzania branżowych projektów wykonawczych.

Kujawsko - Pomorski
Wojewódzki Konserwator Zabytków

mgr Smbor Gawiński

Otrzymuje:

1. Adresat
2. WUOZ.T.WZN.ZZ a/a